

RICARDO MARTÍ FLUXÁ

Secretari d'Estat de Seguretat.
Ministeri de l'Interior

1. INTRODUCCIÓ

En primer lloc, vull confirmar l'encert de tractar en aquestes pàgines una qüestió que, sense cap mena de dubte, podem considerar del màxim interès, no ja solament des del punt de vista de la seguretat sinó també des del punt de vista social, econòmic, cultural i, fins i tot, ètic, com és tot allò relatiu al paper que les minories ètniques han d'acomplir a la nostra societat.

En relació amb aquest tema, em complau poder aportar també algunes reflexions plantejades des de la perspectiva de la meua condició de secretari d'Estat de Seguretat i, per això, de garant de les llibertats al nostre país.

Però, justament per la condició del meu càrrec, m'agradaria començar aclarint un prejudici o una falsa concepció que pot haver-hi en alguns sectors de la societat en relació amb les minories ètniques. Vull partir d'una idea, d'una afirmació molt clara: el problema de les minories ètniques no és *per se* un problema de seguretat.

És injust, retrògrad i desvirtuat el pensar que les minories ètniques constitueixen, per definició, un focus de delinqüència i, consegüentment, un problema per a la seguretat d'un Estat. Ser estranger no és ser delinqüent. Ser diferent no implica, necessàriament, ser un marginat.

Per tant, és un error –en el qual evidentment no caiem els responsables polítics de la seguretat de l'Estat– el partir de judicis apriorístics respecte dels estrangers o de les minories ètniques, en virtut dels quals aquests grups socials esdevenen un objectiu de repressió, de vigilància o de control especial per la seva mera condició d'estrangers o de grups minoritaris. Precisament, és aquest judici apriorístic la llavor més fèrtil per generar en la ciutadania un sentiment xenòfob de rebuig i de persecució d'aquestes minories.

No és la qualitat d'estranger allò que condiciona la marginalitat d'un grup social determinat. Aquesta és una segona idea que cal tenir molt clara.

L'estranger no té una vocació preestablerta de marginalitat. Ben al contrari: estic convençut que l'aspiració més gran d'un estranger, l'aspiració més gran de qualsevol grup ètnic minoritari, és la d'integrar-se en la convivència normal d'una societat, la d'integrar-se com un membre més de la comunitat que s'assenta en un sistema de valors determinat.

És important partir d'aquestes idees que, de vegades, precisament per òbvies, són oblidades i substituïdes per un fàcil judici basat en el simple rebuig xenòfob que, per definició, exclou els arguments i rebutja la raó a l'hora d'afrontar la qüestió relativa a les minories.

2. LA INTEGRACIÓ SOCIAL DE L'ESTRANGER I EL CONTROL DELS FLUXOS MIGRATORIS

Així doncs, d'acord amb el plantejament anterior, els poders públics tenen el deure i la responsabilitat de garantir la integració dels estrangers a la nostra societat com el que són i el que han de ser, és a dir, com a ciutadans de ple dret, titulars dels mateixos drets fonamentals i llibertats públiques que els mateixos nacionals. Aquest principi bàsic d'integració és el que ha de presidir i orientar qualsevol actuació relacionada amb els estrangers.

Precisament la recerca de la integració social de l'estranger és el criteri principal d'actuació a l'hora de dissenyar —el Ministeri de l'Interior— la política d'estrangeria en relació amb l'entrada i la permanència de persones foranes al nostre país. Aquesta recerca de la integració social de l'estranger és la que demana, en primer lloc, la necessitat de controlar els fluxos migratoris.

En aquest sentit, és freqüent que qualsevol mesura que s'adopti en matèria d'immigració generi una resposta gairebé automàtica de rebuig entre determinats sectors socials, moltes vegades —per què no dir-ho— tenyida de molta càrrega demagògica.

Davant d'això, però, es tracta de superar falsos prejudicis. No podem caure en l'error de pensar que la política d'immigració es dissenya a partir d'un esperit repressiu, d'un principi de protecció nacional davant de l'estranger, o d'un afany exclusivista de defensar una societat o un territori davant d'aquells que truquen a la seva porta esperant una vida millor, més digna o més plena d'oportunitats.

El control dels fluxos migratoris busca també la protecció del mateix immigrant. Una utòpica política de portes obertes —com demanen alguns sectors socials— solament condueix a la marginació, a la pobresa, a tot allò de què justament l'immigrant ha fugit amb l'esperança de trobar alguna cosa millor. La política d'immigració ha de buscar el repartiment de prosperitat, no el repartiment de pobresa. Per això, aquest control dels fluxos s'ha de fer de manera equilibrada i prenent com a criteri proporcional la capacitat d'absorció que tingui el sistema econòmic i social del país receptor.

Per tant, el control dels fluxos migratoris és un instrument per evitar la marginalitat de l'estranger i, en conseqüència, la seva transformació en un

individu abocat a la delinqüència, amb el propòsit de fer-ne un subjecte actiu i plenament incorporat a la convivència social.

Tanmateix, aquest principi d'integració que ha de presidir tota actuació respecte de les minories ètniques no s'acaba a l'hora d'establir les condicions d'accés dels estrangers al territori nacional. També és el criteri que ha de regir el tracte que han de rebre un cop arribats.

3. LA CONCEPCIÓ GLOBAL DE LA POLÍTICA D'ESTRANGERIA

Així doncs, amb relació als estrangers, es tracta de dissenyar una política global que reguli —juntament amb les seves condicions d'entrada— la seva integració posterior en el sistema econòmic i social del país que els rep.

Això implica una política d'integració laboral amb la qual l'estranger esdevingui un subjecte amb els seus drets i les seves obligacions laborals, econòmiques i fiscals, cosa que d'una banda evita el seu refugi en l'economia submergida i, de l'altra, el fa titular dels mateixos drets que el nacional i també partícep de les responsabilitats fiscals d'aquest.

Implica també una política d'ajudes que li permetin accedir a un habitatge i a unes condicions de vida que impedeixin la creació, en els grans nuclis urbans, de guetos o de centres de marginalitat que no fan sinó marcar les diferències, separar ètnicament la comunitat, i també atraure la delinqüència i el rebuig xenòfob dels intolerants.

Implica, igualment, dissenyar una política educativa que prepari l'estranger i la seva família per afrontar la vida en una comunitat nova —en la qual s'ha d'integrar superant barreres idiomàtiques, culturals i de formació—, de manera que pugui conèixer i assumir el mateix sistema de valors que els seus conciutadans nacionals.

En definitiva, la política d'estrangeria s'ha de concebre d'una manera global, deixant de banda concepcions obsoletes que l'entenen com una simple qüestió de seguretat. Precisament, aquesta concepció global de la política d'estrangeria constitueix la millor forma de prevenció aplicable i també d'evitar que la figura de l'estranger es vinculi —com deia al principi, *per se* i a priori— a un problema de delinqüència o de marginalitat.

Espanya és, certament, un país d'acollida. Si ens comparem amb els nostres veïns europeus més propers, és evident que en el nostre país no hi ha un autèntic problema de rebuig xenòfob a les minories ètniques o, almenys, no ha assolit l'envergadura que té a d'altres països del nostre entorn. L'Estat espanyol mateix és una mescla de cultures i no fa gaire temps érem nosaltres els qui buscàvem en altres països una prosperitat que en el nostre no podíem abastar.

Cal aprofitar el capital d'aquest país i no el podem malbaratar. Així mateix, el Govern, l'Administració, tenen la responsabilitat de promoure que aquests sentiments de benvinguda, d'acollida, que caracteritzen la nostra societat no es transformin en indiferència ni rebuig.

Per això, finalment insisteixo en la necessitat que considerem la qüestió de l'estrangeria no com una política repressiva, ni tan sols com un problema de naturalesa policial, sinó des de la perspectiva d'una política global, integradora, de naturalesa complexa i amb moltes facetes que cal coordinar i unir, amb un esforç comú per fer de la racionalitat i de la solidaritat els objectius que hem d'assolir.